

Barbara Surma
Akademia Ignatianum w Krakowie
Wydział Pedagogiczny

Sprawozdanie z VI Convegno
Internazionale sulla scuola.
Ben-Essere a scuola.
Cultura organizzativa, leadership,
prevenzione dello stress-lavoro correlato
Report of VI Convegno Internazionale
Sulla Scuola. Ben-Essere a Scuola.
Cultura organizzativa, leadership,
prevenzione dello stress-lavoro correlato

W dniach 25-26 listopada 2016 roku w Rzymie, w Aula Magna Dell' Instituto Tecnico Industriale Statale „Galileo Galilei”, odbyła się VI Międzynarodowa Konferencja na temat szkoły zatytułowana: *Dobrostan w szkole. Kultura organizacyjna, przywództwo, profilaktyka stresu związanego z pracą*. Organizatorami konferencji było Consorzio Universitario Humanitas oraz Wydział Nauk Humanistycznych LUMSA w Rzymie. Głównym celem konferencji było przedstawienie wyników badań i opinii dotyczących aktualnej sytuacji w szkole ze szczególnym uwzględnieniem roli nauczyciela, od którego w znacznym stopniu zależy proces nauczania i wychowania dzieci na wszystkich poziomach. Jego dobre samopoczucie i świadomość, że może liczyć na pomoc innych, stanowi podstawę w przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu. Zwrócono również uwagę na potrzebę w procesie edukacyjnym kształtowania tak zwanych miękkich kompetencji.

Szkola, każdego typu i na każdym poziomie, powinna być uprzywilejowanym miejscem dla wspierania rozwoju wszystkich jej autorów. Była to główna teza, wokół której prowadzono dyskusję. 25 listopada odbyły się cztery sekcje:

- La promozione del benessere e alla prevenzione del disagio a scuola: L'esperienza dell'ONSBI [Promocja zdrowia i profilaktyka niedostosowania w szkole: Doświadczenie ONSBI];

- La didattica nella promozione del benessere [Dydaktyka promowania dobrego samopoczucia];
- Sviluppo della persona e strategie di insegnamento [Rozwój osoby i strategie nauczania];
- Le nuove sfide 0-6 anni: Quali risorse nei servizi educativi [Nowe wyzwania w pracy z dziećmi w wieku od 0 do 6 lat: Jakże istnieją środki w zakresie wychowania].

Prof. Caterina Fiorilli przedstawiła podstawy teoretyczne, na których oparto badania dotyczące zdrowia i dobrostanu włoskich nauczycieli. Szukano przyczyn wypalenia zawodowego badanych w celu stworzenia programu profilaktycznego. Badanie pozwoliło na wyłonienie najczęściej występujących czynników stresogennych. Następnie wprowadzono odpowiednie działania niwelujące je oparte na psychologii pozytywnej. Natomiast prof. Paula Benevene przedstawiła założenia teoretyczne profilaktyki wypalenia zawodowego, które mają budować wiarę w siebie, świadomość, ufność, nadzieję, optymizm, odporność na stres i niwelować negatywne odczucia i postawy takie jak cynizm, brak satysfakcji z pracy, lęk przed wyzwaniami.

Sekcję drugą rozpoczęła prof. Bruna Grasseli z Università Roma Tre od przedstawienia referatu zatytułowanego *La relazione d'aiuto nell'insegnamento* [Raport: pomoc w nauce]. Z badań przeprowadzonych wśród włoskich nauczycieli wynika, że do trudności, na jakie napotykają, należy zaliczyć zbyt duże różnice między poziomem wykształcenia uczniów, co stwarza problemy z planowaniem pracy, brak współpracy z rodziną oraz brak wsparcia ze strony ekspertów. Na podstawie wyników tych badań zadano sobie pytanie, jak zrekonstruować nowe spojrzenie na pracę i jak pomóc w zmianie postrzegania trudności? Zaproponowano nauczycielom, by wyszli od przypomnienia sobie motywów wyboru tego zawodu oraz spojrzenie na dzieci i na zapewnienie im dobrego samopoczucia, a w dalszej kolejności na ich wiedzę. Próbowano nauczyć ich również prowadzenia otwartego dialogu z rodzicami. Stwierdzono, że wyjście od ucznia i od współpracy z rodziną może pomóc w zmianie postrzegania swojej pracy.

Prof. Nicoletta Rosati przedstawiła temat: *Tecniche didattiche per l'apprendimento e valenza educativa* [Dydaktyczne techniki uczenia się i wartość edukacyjna]. Zwróciła uwagę na zmianę w podejściu do edukacji, która dotyczy ciągłej zmiany. Dlatego większy nacisk powinno położyć się na kształtowanie tożsamości, tego, kim jestem, niż na wiedzę. Nauczyciel powinien umieć rozpalić w dziecku chęć działania. W związku z tym należy zmienić technikę nauczania. Motywacja nauczyciela pobudza motywację dziecka, ale ono musi wiedzieć, po co się czegoś uczy, a nauczyciel powinien widzieć sens swojego działania.

Na koniec tej sekcji prof. Maria Cinque przedstawiła swoją książkę zatytułowaną *Soft Skills e scuola*. Podejmuje w niej zagadnienie kształtowania miękkich kompetencji, które mają swoje podstawy w filozofii oraz w praktyce.

W sekcji trzeciej wystąpiła prof. Simona De Stasio, która również przedstawiła wyniki badań, tym razem przeprowadzonych wśród nauczycieli pracujących w przedszkolach (*Riflessioni introduttive sui dati di ricerca dell'ONSBI sul benessere degli*

insegnanti nella scuola dell'infanzia). Swoją refleksję rozpoczęła od pytania o relację między opieką i edukacją w przedszkolu, gdyż w zależności od oczekiwań społecznych może to być czynnik stresogenny. Wskazała również konsekwencje pracy w stresie, które wpływają na samego nauczyciela (słabsza praca, choroby, brak zadowolenia) oraz na dzieci, własną rodzinę czy kontakty z innymi. Dobrym rozwiązaniem wspierającym nauczyciela mogą być grupy wsparcia oraz pomoc ekspertów. Takie działania realizuje jej grupa badawcza. Prof. Paola Molina, wychodząc od różnic występujących między przedszkolem a szkołą, wskazała, jak ważnym narzędziem w pracy profesjonalnego nauczyciela jest obserwacja (*L'Osservazione sistematica come strumento di riflessione per i professionisti dell'infanzia*). Trzeci referat w tej sekcji zatytułowany: *Maria Montessori e l'ambiente preparato come risposta ai bisogni dei bambini* przedstawiła prof. Paola Trabalzini. Zwróciła uwagę na przygotowane otoczenie, które zgodnie z założeniami M. Montessori stanowi odpowiedź na potrzeby dziecka. Wskazała, jak takie otoczenie przygotować dla dzieci w wieku poniżej trzeciego roku życia i jakie funkcje pełni.

Dyskusja w sekcji czwartej dotyczyła nauczania młodzieży z perspektywy nauczycieli. Natomiast 26 listopada odbyła się jedna sekcja:

- I servizi a favore della promozione del benessere [Usługi w zakresie promocji dobrego samopoczucia]; dr Maria A. Geraci i dr Simonetta Gentile przedstawiły założenia i wyniki wprowadzanego projektu: *Il pro getto „childrenitalia”*, dotyczące wspierania dzieci z różnymi trudnościami rozwojowymi; oraz pięć różnych warsztatów, w których uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z:
 - Philosophy for Childrens, który prowadziła dr Giulia Bigelli (LUMSA);
 - Metacognizione, dr Eliana Sfameli (LUMSA);
 - Temperamento e disagio scolastico, dr Simona Grilli (LUMSA);
 - Burnout e sistemi di rilevazione, dr Ilaria Buonomo (LUMSA);
 - La scuola come comunità di pratica, dr Antonella Iacono (LUMSA).

Konferencja pokazała, w jakim kierunku prowadzone są badania, jakie problemy napotykają nauczyciele na wszystkich etapach nauczania oraz jakie rozwiązania wprowadzane są do tego systemu. Dobrostan w szkole jest priorytetem zarówno dla praktyków, jak i teoretyków, którzy bardzo ściśle ze sobą współpracują.

ADRES DO KORESPONDENCJI

ADDRESS FOR CORRESPONDENCE

Dr Barbara Surma
Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydział Pedagogiczny,
Instytut Nauk o Wychowaniu
e-mail: barbara.surma@ignatianum.edu.pl